

V Bruselu dne 9.12.2020
COM(2020) 795 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Protiteroristická agenda pro EU: předvídání, prevence, ochrana a reakce

I. ÚVOD

Evropská unie je jedinečným prostorem **svobody, bezpečnosti a práva**, v němž musí být každý schopen důvěřovat tomu, že je zaručena a náležitě chráněna jeho svoboda a bezpečnost. Základem Unie jsou demokracie, právní stát, respektování lidských práv, zejména práva na soukromí, svobody projevu, svobody náboženského vyznání, a respektování rozmanitosti.

Nedávná vlna útoků na evropské půdě slouží jako důrazná připomínka toho, že terorismus představuje i nadále reálné a skutečné nebezpečí. Jelikož se tato hrozba vyvíjí, musí se vyvíjet i naše spolupráce při jejím potírání. Nadnárodní povaha teroristických sítí vyžaduje rozhodný společný přístup na úrovni EU, který ochrání a podpoří naši **pluralitní společnost, společné hodnoty a evropský způsob života**. Občané mají právo cítit se ve svých domovech a na ulicích, jakož i na internetu bezpečně. EU musí hrát při zajišťování této bezpečnosti klíčovou úlohu.

Je to vysoce naléhavé, protože **EU zůstává na vysokém stupni ohrožení terorismem**. Přetrvává džihádistická hrozba představovaná či inspirovaná Islámským státem, sítí al-Káida a přidruženými subjekty¹. Na vzestupu jsou hrozby ze strany násilných pravicových a levicových extremistů. Mění se rovněž povaha útoků. Naprostou většinu nedávných útoků uskutečnili jednotlivci jednající sami – často s omezenou přípravou a snadno dostupnými zbraněmi –, kteří se zaměřili na hustě zalidněné nebo vysoce symbolické prostory. Ačkoli je pravděpodobné, že i nadále budou převládat útoky jediného pachatele, nelze vyloučit důmyslnější útoky. EU musí být připravena rovněž na hrozby plynoucí z nových a vznikajících technologií, jako je zneužívání dronů, umělé inteligence a chemických, biologických, radiologických a jaderných materiálů. Šíření radikálních ideologií a návodů pro teroristy se zrychluje využíváním propagandy na internetu a použití sociálních médií se často stává nedílnou součástí samotného útoku.

V posledních dvou desetiletích se **evropská spolupráce v boji proti terorismu** trvale rozvíjela, což zvýšilo schopnost členských států zajistit bezpečnost pro své občany. Máme rozsáhlé sítě pro sdílení informací podporované stále interoperabilnějšími databázemi EU, jakož i posílenou policejní a justiční spoluprací. To nám pomáhá nacházet souvislosti na přeshraničním základě. Máme rovněž k dispozici účinné nástroje, které teroristům znemožňují přístup k prostředkům používaným k jejich činům, například v oblasti palných zbraní, prekurzorů výbušnin, financování terorismu a kriminalizace vycestování do zahraničí za účelem terorismu. Současný stav tohoto úsilí je uveden ve **zprávě o pokroku na cestě k bezpečnostní unii**². Naši společnou práci však musíme zdvojnásobit, zejména v boji proti šíření extremistických ideologií a k lepší ochraně veřejných prostor, na něž se teroristé zaměřují. Musíme rovněž překonat falešnou dichotomii mezi on-line a off-line prostředím, sladit příslušná bezpečnostní prostředí a vybavit donucovací a justiční orgány prostředky k prosazování práva v obou oblastech.

Tato nová **protiteroristická agenda**, která byla oznámena ve strategii bezpečnostní unie EU³, spojuje stávající a nové oblasti činnosti v rámci společného přístupu k boji proti terorismu. Tento přístup bude rozvíjen v koordinaci s členskými státy, ve spolupráci s

¹ Viz EEAS(2020) 1114.

² COM(2020) 797.

³ Sdělení Komise o strategii bezpečnostní unie EU, ze dne 24. července 2020, COM(2020) 605 final.

Evropským parlamentem a Radou⁴ a také se zapojením celé společnosti: občanů, komunit, náboženských skupin, občanské společnosti, výzkumných pracovníků, podniků a soukromých partnerů. Agenda staví na tom, čeho bylo dosaženo v minulých letech, a stanoví řadu opatření, která mají být přijata na vnitrostátní úrovni, na úrovni EU a na mezinárodní úrovni na čtyřech frontách:

Za prvé, musíme být schopni v Evropě lépe **předvídat** stávající a nově se objevující hrozby. Zásadní význam pro důkladné posouzení hrozeb, jež může být základem politiky boje proti terorismu, která obstojí v budoucnu, má sdílení informací a multidisciplinární a víceúrovňová kultura spolupráce.

Za druhé, musíme usilovat o **předcházení** útokům, a to řešením a lepším potíráním radikalizace a extremistických ideologií dříve, než zapustí kořeny, a objasněním toho, že respektování evropského způsobu života, demokratických hodnot a všeho, co to představuje, není možností volby. Tato agenda stanoví jako prioritu způsoby podpory místních aktérů a budování odolnějších komunit, a to v úzké koordinaci s členskými státy, přičemž je zohledněna skutečnost, že některé útoky provedli rovněž Evropané, kteří vyrostli v naší společnosti a kteří se radikalizovali, aniž by kdy navštívili oblast konfliktů.

Za třetí, v zájmu účinné **ochrany** Evropanů musíme dále snižovat zranitelnost, ať už ve veřejných prostorech, nebo u kritické infrastruktury, která je nezbytná pro fungování naší společnosti a hospodářství. Je nezbytné modernizovat správu vnějších hranic EU prostřednictvím nových a zdokonalených rozsáhlých informačních systémů EU, s posílenou podporou agentur Frontex a eu-LISA, a zajistit systematické kontroly na vnějších hranicích EU. To je nezbytné k odstranění toho, co by jinak představovalo bezpečnostní nedostatky, pokud jde o vracející se zahraniční teroristické bojovníky.

Za čtvrté, pro **reakci** na útoky v případě, že k nim dojde, musíme co nejvíce využívat operativní podporu, kterou mohou poskytnout agentury EU, jako je Europol a Eurojust. Současně musíme zajistit, abychom měli vhodný právní rámec pro předání pachatelů trestného činu spravedlnosti a k zaručení toho, že oběti získají podporu a ochranu, kterou potřebují.

Na podporu tohoto přístupu je třeba nadále klást neustálý důraz na **provádění a prosazování**. Aby se využily výhody harmonizace a spolupráce v celé Unii, má zásadní význam neexistence nedostatků či prodlev ve způsobu, jakým uplatňujeme hlavní nástroje, jako je směrnice o boji proti terorismu⁵, směrnice o palných zbraních a právní rámec pro boj proti praní peněz a financování terorismu⁶.

Ke zvýšení bezpečnosti uvnitř EU je rovněž nezbytná **mezinárodní angažovanost** v rámci všech čtyř pilířů této agendy, usnadnění spolupráce a podpora budování kapacit.

⁴ Viz nejnověji videokonference ministrů vnitra ze dne 13. listopadu 2020, na které bylo přijato společné prohlášení: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/jha/2020/11/13/>.

⁵ Směrnice (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6.

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz, Úř. věst. L 284, 12.11.2018. Dánsko a Irsko nejsou touto směrnicí vázány. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 43.

II. STRATEGIE ČTYŘ PILÍŘŮ PRO BOJ PROTI TERORISMU: PŘEDVÍDÁNÍ, PREVENCE, OCHRANA A REAKCE

1. PŘEDVÍDÁNÍ

Předvídání slabých stránek představuje hlavní prostředek k posílení evropské protiteroristické reakce a k udržení náskoku.

Strategické zpravodajství a posouzení hrozeb

Strategické zpravodajství má zásadní význam pro utváření a rozvoj politiky a právních předpisů EU pro boj proti terorismu, jež jsou v rostoucí míře založené na hrozbách. Politika boje proti terorismu, která ob stojí v budoucnu, by měla vycházet z důkladného posouzení hrozeb, které budou provádět zejména **vnitrostátní bezpečnostní a zpravodajské služby**. V této souvislosti je pro zvýšení povědomí o situaci a na podporu naší schopnosti posuzovat rizika zásadní úloha, kterou hraje Zpravodajské a informační centrum EU (EU INTCEN), a jeho odborné znalosti ohledně hlavních hrozeb, trendů a způsobu spáchání trestných činů v souvislosti s vnitřní bezpečností EU. Zpravodajské a informační centrum EU je kriticky závislé na vysoce kvalitních vstupních informacích z členských států a členské státy by se měly snažit tyto informace zlepšovat. Členské státy by proto měly zajistit, aby mělo k dispozici přesné a aktuální informace a dostatečné zdroje. Komise a ESVČ budou usilovat o lepší začlenění strategického zpravodajství do politik boje proti terorismu. Pro posílení spolupráce má zásadní význam další dialog a navázání na stávající struktury a práci protiteroristického koordinátora EU.

Posuzování rizik a připravenost

Cílená posouzení rizik umožní zainteresovaným subjektům z různých odvětví vyzdvihnout stávající nedostatky, a tudíž lépe předvídat možné útoky. Komise navrhne nové způsoby na podporu činností v oblasti posuzování rizik a vzájemného hodnocení opatření, jejichž cílem je lépe předjímat teroristické hrozby. V rámci chystaného návrhu na zvýšení **odolnosti kritických subjektů** navrhne Komise zavedení poradních misí na podporu hostitelských členských států a provozovatelů kritických infrastruktur zvláštního evropského významu při zvyšování jejich odolnosti vůči narušení, včetně předjímání možných teroristických činů. Vycházet se bude ze zkušeností skupiny poradců pro ochranu bezpečnosti, kteří v současné době absolvují školení a které lze vyslat na žádost: **tzv. poradní mise EU na ochranu bezpečnosti**.

Dále se bude rozvíjet posouzení rizik pro **ochranu letectví v EU před protiprávními činy**, aby se zkrátila doba reakce po incidentech a zvýšila úroveň výměny informací, mimo jiné díky účasti podobně smýšlejících třetích zemí, zejména USA, Austrálie a Kanady. Komise rovněž zahájí posuzování rizik v nové oblasti s cílem zajistit **ochranu námořní dopravy**. V neposlední řadě budou důležitou úlohu v úsilí o posílení připravenosti a odolnosti členských států, institucí a orgánů EU, jakož i mezinárodních partnerů hrát společná školení a cvičení⁷.

Posílení schopnosti včasného odhalení

⁷ V rámci pilotního projektu souběžných a koordinovaných cvičení (PACE) dohodnutého s NATO se v roce 2017 a 2018 uskutečnily již dvě řady cvičení. V současnosti se úsilí zaměřuje na provádění poznatků získaných během těchto cvičení. EU a NATO se dohodly na prodloužení konceptu souběžných a koordinovaných cvičení na období 2022–2023. Jako dlouhodobý cíl podporuje EU ambicióznější přístup k těmto cvičením, včetně aktivní účasti členských států EU a spojenců NATO ve fázi provádění.

Rozhodující úlohu, jakou mohou při páchání teroristických činů hrát moderní technologie, dokládá teroristický útok pravicových extremistů na synagogu v německém Halle v roce 2019, pro který útočník vyhotovil několik zbraní s použitím 3D tisku. Musíme lépe předjímat dopad technologií na hrozbu terorismu, abychom vybavili donucovací orgány vhodnými nástroji.

Výzkum EU v oblasti bezpečnosti se zaměří na řešení různých způsobů spáchání trestných činů (*modů operandi*), přičemž naváže na iniciativy, které mají posílit kapacity donucovacích orgánů, co se týká analytických řešení a zpracování velkých objemů on-line obsahu⁸. Výzkum v oblasti bezpečnosti financovaný EU posílí také **schopnost včasného odhalení** možných teroristických hrozeb, zejména posouzením využití umělé inteligence s cílem umožnit účinnější a přesnější zpracovávání velkých objemů dat, a to v návaznosti na projekty jako RED-Alert⁹ a PREVISION¹⁰. Může rovněž pomoci nalézt nové způsoby řešení radikalizace.

V neposlední řadě se v rámci budoucího **výzkumného programu Horizont Evropa** do cyklu bezpečnostní politiky více začlení výzkum s cílem zajistit výstupy ještě více orientované na dopady a reagovat na zjištěné potřeby v oblasti prosazování práva. Europol s navrhovaným posíleným mandátem by mohl být Komisi nápomocen při určování hlavních témat výzkumu, a to v návaznosti na rámcové programy EU pro **výzkum a inovace**, které jsou důležité pro prosazování práva, a při jejich provádění.

Udržení náskoku: úloha nových technologií

Technologie pro odhalování hrozeb mohou detekovat předměty a látky vzbuzující obavy, například bomby nebo materiály pro výrobu bomb. Komise spolupracuje se soukromým sektorem na **zlepšení výkonnosti** těchto detekčních technologií mimo oblast letectví¹¹, aby podpořila případný rozvoj dobrovolných požadavků EU na detekční technologie s cílem zajistit odhalení případných hrozeb, ale současně zachovat mobilitu osob. V roce 2019 mimoto **platforma EU pro bezpečnost železniční dopravy** přijala dokument o osvědčených postupech, pokud jde o bezpečnostní technologie přizpůsobené železnicím, v němž byla navržena řešení, jako jsou namátkové nebo cílené kontroly s využitím mobilního zařízení pro detekci.

Nové **technologie** mohou přispět k ochraně veřejných prostor, pokud se použijí náležitě vymezeným, cíleným a přiměřeným způsobem. V případě varování před vysokou teroristickou hrozbou¹² má bezpečnostní potenciál případné využití technologií pro

⁸ V návaznosti na úspěšné iniciativy, jako jsou projekty DANTE a TENSOR. Projekt DANTE poskytl účinná, účelná, automatizovaná řešení pro vytěžování a analýzu údajů a integrovaný systém pro odhalování, získávání, sběr a analýzu obrovských objemů různorodého a složitého multimediálního a vícejazyčného obsahu souvisejícího s terorismem z povrchového a hlubokého webu a z darknetu (<https://cordis.europa.eu/project/id/700367>). Projekt TENSOR doplnil projekt DANTE a vyvinul platformu, která policejním orgánům poskytuje nástroje nezbytné ke zvýšení jejich kapacit pro zacházení s obrovskými objemy on-line obsahu v rámci včasného odhalování organizovaných teroristických činností na internetu, radikalizace a náboru (<https://cordis.europa.eu/project/id/700024>).

⁹ RED-Alert používá vyspělé analytické metody, jako je analýza přirozeného jazyka a sociálních sítí, umělá inteligence a zpracování složitých skutečností, k řešení potřeb v oblasti prosazování práva, pokud jde o prevenci a opatření týkající se teroristické činnosti na internetu v sociálních médiích (<https://cordis.europa.eu/project/id/740688>).

¹⁰ PREVISION je probíhající projekt, jehož cílem je poskytnout donucovacím orgánům kapacity pro analýzu a společné využívání vícenásobných masivních datových toků, jejich sémantickou integraci do dynamických znalostních grafů, jakož i předvídání abnormálního či deviantního chování a rizik radikalizace (<https://cordis.europa.eu/project/id/833115>).

¹¹ V oblasti civilního letectví stanoví právní rámec normy výkonnosti zařízení pro detekci. Tento rámec se vztahuje pouze na ochranu letectví, a nikoli například na zařízení pro detekci používané k ochraně ostatních veřejných prostor.

¹² Stupeň ohrožení terorismem stanovený vnitrostátními orgány v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

identifikaci obličejů, které jsou schopny odhalit teroristy v pohybu porovnáním snímku jejich obličejů s referenční databází. Při odhalování hrozeb může být navíc velmi užitečná identifikace určitých kategorií předmětů (jako jsou opuštěná zavazadla) nebo podezřelého chování. Při poskytování nástrojů, které umožňují přesnou a cílenou identifikaci potenciálních hrozeb, hraje klíčovou roli umělá inteligence. V úvahách Komise věnovaných využití umělé inteligence¹³ budou proto zohledněny bezpečnostní aspekty, s výhradou dodržení základních práv. Komise je připravena **financovat projekty k rozvoji nových technologií** v rámci městské agendy EU a podporuje výměnu osvědčených postupů v této oblasti v souladu s právem Unie.

Vývoj v oblasti **umělé inteligence** (UI) má nutně výrazný dopad na schopnost donucovacích orgánů reagovat na teroristické hrozby. Donucovací orgány již vyvíjejí **inovativní řešení** založená na technologii UI, například k určení teroristického obsahu na internetu a k zastavení jeho šíření, k zabránění vzniku nových úctů teroristů na sociálních médiích a k odhalování symbolů. Jedním z hlavních aspektů vývoje důvěryhodných aplikací UI je zajištění toho, aby údaje použité k učení algoritmů byly relevantní, ověřitelné, kvalitní, dostupné a velmi rozmanité v zájmu minimalizace zkreslení například s ohledem na pohlaví nebo rasu. Aplikace UI by se měly vyvíjet a používat s náležitými zárukami pro práva a svobody, v souladu s příslušnými právními předpisy a měly by být náležitě zdokumentovány, aby byla zabezpečena zákonnost jejich použití. Komise posoudí, jak mohou donucovací a justiční orgány využít přínosy UI zcela v souladu s právem Unie.

Udržení náskoku znamená rovněž řešit nově se objevující hrozby, které mohou představovat nové technologie. **Drony** (bezpilotní systémy) mohou být zneužity k útokům na veřejné prostory, jednotlivce a kritickou infrastrukturu. Ačkoli EU ztížila používání určitých typů dronů k nekalým účelům¹⁴, rychlé tempo inovací a snadný přístup k dronům znamenají, že tato hrozba pravděpodobně poroste. S cílem čelit tomuto problému posoudí Komise možnost zveřejnit v roce 2021 **příručku EU pro ochranu měst před nespolečujícími drony**.

Ochrana před škodlivými drony též vyžaduje přístup ke spolehlivým technologiím pro protiopatření. V rámci Evropského programu pro testování systémů proti bezpilotním systémům bude vypracována společná metodika k vyhodnocení různých systémů, které může policie a jiné bezpečnostní složky použít k **odhalování, sledování a identifikaci** potenciálně škodlivých dronů. Výsledky těchto testů budou sdíleny v rámci celé EU.

Začlenění prognóz do politického cyklu

Ochrana občanů začíná lepším pochopením budoucích hrozeb. Za tímto účelem musí být prognózy strukturálně začleněny do vypracování politiky boje proti terorismu. Komise bude usilovat o navázání pravidelného dialogu mezi vedoucími odborníky na boj proti terorismu z oblasti prosazování práva, zpravodajských služeb a akademické obce s cílem určit nová rizika a zaměřit se na oblasti, v nichž musí Evropská unie a její členské státy svá opatření posílit. Komise využije k tomuto účelu stávající struktury, a to v úzké spolupráci s agenturami Europol, Eurojust a službou ESVČ, včetně centra EU INTCEN¹⁵. Výsledek tohoto dialogu by pak bylo možno použít v politických diskusích, včetně jednání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci o vnitřní bezpečnosti.

¹³ Bílá kniha o umělé inteligenci: evropský přístup k excelenci a důvěře (COM(2020) 65 final, 19.2.2020).

¹⁴ Prostřednictvím nových evropských nařízení týkajících se dronů a vyhlídky na nový evropský rámec pro uspořádání letového provozu bez obsluhy (U-Space). Nejnovější právní předpisy EU v této oblasti přispějí k bezpečnosti provozu dronů tím, že budou vyžadovat, aby byla většina dronů vybavena funkcí pro identifikaci na dálku a funkcí „geo-awareness“. Od ledna 2021 se musí provozovatelé dronů rovněž zaregistrovat u vnitrostátních orgánů. To je doplněno návrhem Komise týkajícím se **regulačního rámce pro systém U-space**, evropský systém pro uspořádání letového provozu bez obsluhy¹⁴, aby byl zajištěn bezpečný a zabezpečený provoz dronů.

¹⁵ Viz závěry Rady o vnější činnosti EU v oblasti boje proti terorismu ze dne 19. června 2017.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ

Komise:

- bude pracovat na posuzování rizik a vzájemném hodnocení, včetně vyslání poradců EU pro ochranu bezpečnosti na žádost,
- financuje výzkum EU v oblasti bezpečnosti k posílení schopnosti včasného odhalení a za účelem vývoje nových technologií v rámci městské agendy EU,
- přezkoumá, jak mohou nové technologie zlepšit bezpečnost. Lépe integruje strategické zpravodajství a posouzení hrozeb na podporu politiky zaměřené do budoucna.

Členské státy se vyzývají, aby:

- nadále poskytovaly centru EU INTCEN potřebné zdroje a kvalitní vstupní informace.

2. PREVENCE

Evropská unie je založena na silném souboru hodnot. Naše vzdělávací, zdravotnické systémy a systémy sociálního zabezpečení jsou svou povahou inkluzivní, jejich nedílnou součástí je však přijetí hodnot, na nichž jsou založeny. Náš evropský způsob života, pro nějž jsou typické inkluzivní a tolerantní společnosti, není možností volby a musíme učinit vše, co je v našich silách, abychom zabránili těm, kteří se jej snaží narušit – zvnitřku nebo zvnějšku.

Boj proti extremistickým ideologiím na internetu

Teroristé a násilní extremisté využívají stále více internet k šíření svých extremistických ideologií, včetně živého vysílání a oslavování teroristických útoků. Reagovat musí všichni aktéři – vnitrostátní orgány, příslušné odvětví a občanská společnost –, a to na všech úrovních (vnitrostátní, evropské a mezinárodní). Pokud bude přijato a provedeno navrhované **nařízení zabývající se šířením teroristického obsahu na internetu**, umožní to členským státům zajistit rychlé odstranění tohoto obsahu a vyžadovalo by větší reakci společností při předcházení zneužití jejich platforem k šíření teroristického obsahu. Mělo by být proto Evropským parlamentem a Radou neprodleně přijato. Po přijetí nařízení podpoří Komise poskytovatele on-line služeb a vnitrostátní orgány při jeho účinném uplatňování.

Komise navrhne **akt o digitálních službách**, který obecněji modernizuje horizontální pravidla s cílem zajistit, aby digitální služby fungovaly odpovědně a aby uživatelé měli účinné prostředky k oznamování nelegálního obsahu. Na základě uznání rostoucí společenské úlohy velmi rozsáhlých on-line platforem bude návrh obsahovat povinnosti týkající se nejen posouzení rizik, které jejich systémy představují s ohledem na nelegální obsah a produkty, nýbrž také systémových rizik pro ochranu veřejných zájmů, jako je veřejné zdraví a veřejná bezpečnost, a základních práv, a to včetně manipulačních technik.

Internetové fórum EU vypracuje pokyny k omezování veřejně dostupného obsahu, pokud jde o extremistické materiály na internetu, a bude dále šířit poznatky v této oblasti. Toto fórum vypracovalo **protokol EU pro reakci na krizi**, což je dobrovolný mechanismus, který má pomoci koordinovat rychlou, společnou a přeshraniční reakci na virální šíření

teroristického a násilného extremistického obsahu na internetu¹⁶. Je nezbytné, aby partneři z příslušného odvětví tento protokol plně zavedli do praxe. Komise ve spolupráci s agenturou Europol podpoří vypracování dalších pokynů k provádění krizového protokolu EU s cílem řešit virální šíření teroristického a násilného extremistického obsahu na internetu. Zdroje a kapacity **jednotky agentury Europol pro oznamování internetového obsahu** je třeba posílit za účelem sledování a oznamování všech typů teroristického obsahu na on-line platformách s nepřetržitou dostupností.

Teroristický obsah pochází z celého světa a šíří se po celém světě. Z tohoto důvodu zintenzivní Komise spolupráci s **mezinárodními partnery**, zejména s **globálním internetovým fórem pro boj proti terorismu (GIFCT)**, pokud jde o globální operativní reakci, jakož i s partnerskými vládami v souladu s **výzvou z Christchurche k přijetí opatření**¹⁷. Cílem je vypracovat minimální pravidla na celosvětové úrovni, včetně pravidel týkajících se transparentnosti.

V reakci na šíření rasistických a xenofobních nenávistných verbálních projevů na internetu vyzvala Komise v roce 2016 k podpisu **kodexu chování EU pro boj proti nezákonným nenávistným projevům online**¹⁸. V roce 2021 předloží Komise iniciativu k rozšíření seznamu trestných činů podle čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU na úrovni EU o trestné činy z nenávisti a nenávistné verbální projevy bez ohledu na to, zda se zakládají na rase, etnickém původu, náboženském vyznání, pohlaví, nebo sexualitě. Členské státy by měly zintenzivnit úsilí o úplné provedení ustanovení nové směrnice o audiovizuálních mediálních službách, která se týká nenávistných verbálních projevů na on-line platformách pro sdílení videí.

Prostřednictvím výměny odborných znalostí na místní a vnitrostátní úrovni Komise podpoří členské státy při rozvoji jejich kapacit v oblasti **strategické komunikace** pro reakci po útoku. To je nezbytné nejen po teroristickém útoku, nýbrž mělo by se jednat o trvalé úsilí vlád v oblasti prevence. Komise proto bude pomáhat členským státům při řešení těchto výzev, zintenzivní šíření protiargumentace a alternativní argumentace vypracované občanskou společností a podpoří podobné úsilí na vnitrostátní úrovni. V roce 2022 bude vyhodnocen **program Komise na podporu občanské společnosti** za účelem vyvození získaných poznatků.

EU i její členské státy musí současně trvale zajišťovat, aby projekty, které nejsou slučitelné s evropskými hodnotami nebo které staví na nelegálním programu, nezískávaly podporu ze **státních nebo evropských prostředků**.

Podpora místních aktérů ke zlepšení odolnosti komunit

Naše města musí mít lepší přístup k financování, pokynům a odborné přípravě, aby mohla řešit současné problémy a zvýšit svou odolnost. Komise podporuje místní preventivní koordinátory prostřednictvím **sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci**. V rámci iniciativy „Města EU proti radikalizaci“ podporuje Komise také strategické dialogy mezi

¹⁶ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20191007_agenda-security-factsheet-eu-crisis-protocol_en.pdf

¹⁷ <https://www.christchurchcall.com/call.html>

¹⁸ Výsledky jsou celkově pozitivní: IT společnosti posoudily 90 % označeného obsahu do 24 hodin a odstranily 71 % obsahu považovaného za nezákonné nenávistné verbální projevy; https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-counteracting-illegal-hate-speech-online_en

městy. K zvýšení odolnosti je rovněž důležité **spolupracovat s komunitami** a podporovat je prostřednictvím přístupu zdola nahoru v úzké koordinaci s členskými státy. Síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci určí osvědčené postupy a podpoří koncepci spolupráce policie s veřejností¹⁹ a zapojení k budování důvěry s komunitami a mezi nimi.

K prevenci radikalizace a k zajištění soudržnosti uvnitř EU může dále přispět podpora začleňování a poskytování příležitostí ohroženým mladým lidem prostřednictvím vzdělávání, kultury a sportu. Komise posílí svou podporu úsilí členských států a jiných zúčastněných stran v oblasti **integrace a sociálního začleňování** prostřednictvím opatření obsažených v akčním plánu pro integraci a začleňování²⁰.

Vzhledem k významné **úloze neformálního vzdělávání** při radikalizaci a možným vazbám na extremistické ideologie usnadní Komise spolupráci mezi **školami, komunitami (včetně náboženských skupin), pracovníky s mládeží, sociálními pracovníky a organizacemi občanské společnosti**. Komise taktéž podpoří členské státy při sdílení zkušeností a osvědčených postupů, pokud jde o výměnu informací týkajících se prevence radikalizace mezi náboženskými vůdci a představiteli komunit, včetně osob působících na školách a ve věznicích.

Skutečné nebo pocíťované sociální vyloučení, diskriminace a marginalizace mohou zvýšit zranitelnost vůči radikálnímu diskurzu a více ohrozit sociální soudržnost. Komise bude proto pokračovat rovněž ve své činnosti stanovené v akčním plánu proti rasismu²¹.

Věznice, rehabilitace a znovuzачlenění

Procesy radikalizace je třeba odhalit co nejdříve, aby bylo možné včas pracovat na zpřetrhání vazeb s radikalizujícím prostředím. Posílíme opatření EU ve třech klíčových oblastech: **věznice, rehabilitace a znovuzачlenění**. Za prvé, určením nejlepších přístupů k řízení a posuzování rizik s ohledem na radikalizované vězně a pachatele teroristických činů²², jakož i podporou odborné přípravy pracovníků v této oblasti²³. Za druhé, s využitím informací z příručky pro rehabilitaci, kterou vydala síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci²⁴, podpoří Komise členské státy při poskytování cílenějších pokynů k rehabilitaci a znovuzачlenění radikalizovaných vězňů, včetně po propuštění. Za třetí, vypracováním metodiky se společnými normami a ukazateli pro hodnocení účinnosti programů znovuzачlenění²⁵. Veškeré úsilí s ohledem na rehabilitaci a znovuzачlenění dětí musí zohledňovat jejich zvláštní potřeby a práva²⁶.

¹⁹ V této souvislosti se spoluprací policie s veřejností rozumí spolupráce mezi donucovacími orgány a komunitami s cílem předcházet problémům souvisejícím s násilnou radikalizací a čelit jim.

²⁰ COM(2020) 758 final.

²¹ Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025 (COM(2020) 565 final, ze dne 18. září 2020).

²² Komise se též bude zabývat otázkou vyšetřovací vazby, přičemž bude mít na paměti, že dlouhá doba trvání vyšetřovací vazby může zvýšit riziko radikalizace.

²³ To zahrnuje pracovníky vězeňské a probační služby, jakož i jiné odborníky působící ve věznicích a po propuštění vězňů (jako jsou kaplani, psychologové, sociální pracovníci, nevládní organizace atd.).

²⁴ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/ran_rehab_manual_en.pdf

²⁵ Reakce na modely spolupráce a protokoly pro zpřetrhání vazeb a znovuzачlenění, jakož i připravenost zúčastněných stran zajistí projekty na základě zvláštní **výzvy** v rámci Fondu pro vnitřní bezpečnost s částkou ve výši **4 miliony EUR**. Projekty budou řešit zpřetrhání vazeb a znovuzачlenění pachatelů extremistických trestných činů a radikalizovaných jedinců v souvislosti s násilným pravicovým a islamistickým extremismem, včetně vracejících se zahraničních teroristických bojovníků a jejich rodin.

²⁶ Směrnice (EU) 2016/800 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, Úř. věst. L 132, 21.5.2016, s. 1. Viz 9. bod odůvodnění: „Dětem, které jsou podezřelými nebo obviněnými

Zahraníční terorističtí bojovníci a jejich rodinní příslušníci, včetně osob, které se v současnosti nacházejí v zajišťovacích zařízeních pro zajištění cizinců a táborech v severovýchodní Sýrii, vyvolávají zvláštní a složité problémy, které vyžadují koordinaci zúčastněných stran na všech úrovních. Komise bude členské státy nadále podporovat při sdílení osvědčených postupů a rovněž zvýší podporu odborné přípravy odborníků z praxe a sdílení znalostí a informací v této oblasti, přičemž zohlední zvláštní potřeby a právy dětí zahraničních teroristických bojovníků. Kromě toho Komise také podpoří členské státy při zintenzivnění úsilí o zajištění stíhání zahraničních teroristických bojovníků, a to podporou činnosti za tímto účelem na místní, vnitrostátní a mezinárodní úrovni.

Konsolidace znalostí a podpory

Pro koordinovanější opatření a strukturovaný dosah na vnitrostátní úrovni podpoří Komise v první fázi zřizování a další rozvoj **vnitrostátních sítí** příslušných aktérů, včetně aplikujících odborníků a **národních odborných center**²⁷. Ve druhé fázi navrhne Komise vytvoření **znalostního centra EU pro prevenci radikalizace** pro tvůrce politik, aplikující odborníky a výzkumné pracovníky. Znalostní centrum EU by šířilo poznatky a odborné znalosti a rovněž podporovalo plné využívání **možností financování v rámci různých programů EU**²⁸, vyhodnocovalo zásahy, potvrzovalo osvědčené postupy a nabízelo cílenou podporu zúčastněným stranám na vnitrostátní a místní úrovni. Případně by se do něj mohlo také začlenit budoucí centrum EU pro oběti terorismu s cílem poskytovat odborné znalosti a podporu vnitrostátním orgánům a organizacím na podporu obětí²⁹. K dalším důležitým oblastem patří výzkum, poskytování informací o radikálních ideologiích, organizacích a sítích a šíření protiargumentace a alternativní argumentace, jakož i spolupráce s představiteli komunit a náboženskými vůdci.

V neposlední řadě Komise v návaznosti na výzkum vypracuje pokyny pro členské státy a jiné zúčastněné strany týkající se **samostatně jednajících aktérů**, včetně posouzení rizik a možných reakcí na tento jev.

osobami v trestním řízení, by měla být věnována zvláštní pozornost, aby zůstal zachován potenciál jejich rozvoje a opětovného začlenění do společnosti.“

²⁷ Případně spolufinancovaných z vnitrostátních programů Fondu pro vnitřní bezpečnost.

²⁸ Zejména financování v rámci Fondu pro vnitřní bezpečnost, programu Občané, rovnost, práva a hodnoty, programu Spravedlnost, Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus a programu Erasmus+.

²⁹ Toto budoucí centrum by mohlo navázat na práci v rámci dvouletého pilotního projektu – odborného centra EU pro oběti terorismu – a zajistit úzkou spolupráci se stávajícími sítěmi v oblasti práv obětí, jako je evropská síť pro práva obětí a jednotná kontaktní místa pro oběti terorismu.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ

Komise:

- navrhne akt o digitálních službách,
- ve spolupráci s agenturou Europol poskytne pokyny k provádění krizového protokolu EU,
- podpoří členské státy při rozvoji strategické komunikace a zintenzivní šíření protiargumentace a alternativní argumentace,
- vydá pokyny k řízení a posuzování rizik ve věznicích a k včasné rehabilitaci a znovuzачlenění,
- podpoří sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy, pokud jde o řízení návratu zahraničních teroristických bojovníků a jejich rodinných příslušníků,
- navrhne zřízení znalostního centra EU pro prevenci radikalizace a podpoří vnitrostátní síť zúčastněných stran a vnitrostátní střediska.

Evropský parlament a Rada se vyzývají, aby:

- neprodleně přijaly nařízení zabývající se šířením teroristického obsahu na internetu.

Komise a členské státy:

- zajistí, aby projekty, které nejsou slučitelné s evropskými hodnotami nebo které mají nelegální program, neobdržely podporu z veřejných prostředků. Zvýší odolnost komunit prostřednictvím opatření obsažených v akčním plánu pro integraci a začleňování.

3. OCHRANA

Posílení protiteroristické reakce musí zahrnovat omezení slabých míst, jež mohou teroristé využít nebo na něž se mohou zaměřit. Před možnými útoky se můžeme chránit lepší ochranou hranic a tím, že teroristy zbavíme prostředků používaných k uskutečnění teroristických činů.

Ochrana osob ve veřejných prostorech

Teroristické útoky se převážně zaměřují na osoby ve veřejných prostorech, které jsou vzhledem ke své otevřenosti a dostupnosti obzvláště zranitelné. Musíme chránit otevřenou povahu těchto prostor a současně zajistit jejich větší bezpečnost, a to důslednějšími opatřeními v oblasti **fyzické ochrany**, která nevytvářejí pevnosti³⁰, a přesto lidem umožňují pohybovat se v nich volně a bezpečně. Z tohoto důvodu zvýší Komise úsilí na úrovni EU na podporu řešení v oblasti **bezpečnosti již od fáze návrhu**, která zajistí bezpečnost veřejných prostor (budov a infrastruktury) již od zahájení procesů projektování a územního plánování. Komise vydá virtuální **architektonickou příručku k projektování měst**, která může úřadům sloužit jako inspirace k začleňování bezpečnostních aspektů při navrhování budoucích a modernizaci stávajících veřejných prostor.

³⁰ Komise vydala poradenský materiál k fyzické ochraně veřejných prostor, např. <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/guideline-building-perimeter-protection>

Fórum EU pro ochranu veřejných prostor propojuje širokou skupinu osob odpovědných za bezpečnost veřejných prostor. K těmto subjektům patří orgány členských států EU a soukromé hospodářské subjekty, např. subjekty odpovědné za nákupní centra, dopravní služby nebo pohostinská zařízení. Z různých zkušeností s ochranou veřejných prostor je třeba vyvodit mnohá poučení³¹. Komise je odhodlána posílit toto fórum, které by mělo shromažďovat, konsolidovat a šířit znalosti, jakož i podporovat závazek EU týkající se bezpečnosti a odolnosti měst a využívat cílené financování, aby pomohlo zlepšit ochranu veřejných prostor³². Komise přezkoumá také možnost **uložení minimálních povinností** subjektům odpovědným za zaručení bezpečnosti veřejných prostor s cílem vyjasnit, co lze od provozovatelů veřejných prostor očekávat.

Bohoslužebné prostory mají obzvláštní symbolický význam a často jsou cílem teroristů. V celé EU musíme lépe chránit kostely, mešity a synagogy, jakož i jiná náboženská místa. Měli bychom posílit také spolupráci mezi různými náboženskými komunitami a příslušnými vnitrostátními orgány za účelem výměny zkušeností. Od roku 2021 se Komise zaměří na podporu projektů, které zvyšují fyzickou ochranu bohoslužebných prostor, a to v úzké koordinaci s členskými státy.

Města jako páteř bezpečnosti ve městech

Při ochraně veřejných prostor i při prevenci radikalizace hrají stěžejní úlohu místní a regionální orgány. Ve spolupráci s městskou agendou pro partnerství EU v zájmu bezpečnosti ve veřejných prostorech a v návaznosti na úspěšnou iniciativu „Města EU proti radikalizaci“ navrhne Komise **závazek EU zlepšit bezpečnost a odolnost měst**, stanoví základní zásady a cíle pro místní orgány v těchto oblastech a vyzve zúčastněná města, aby se připojila k pozitivnímu programu pro prevenci a potírání radikalizace a snížení zranitelnosti ve veřejných prostorech. Města, která se závazku zúčastní, se stanou součástí celounijní iniciativy **Města proti radikalizaci a terorismu**, jejímž prostřednictvím usnadní Komise sdílení osvědčených postupů a podpoří projekty řízené městy a úsilí v oblasti vzájemného poradenství. Na podporu provádění závazku zmobilizuje Komise veškeré dostupné nástroje financování.

Kromě Fondu pro vnitřní bezpečnost lze ke zvýšení veřejné bezpečnosti ve městech prostřednictvím investic zaměřených na posílení jejich sociální soudržnosti, začleňování a odolnosti k prevenci radikalizace a k modernizaci veřejné infrastruktury využít i finanční prostředky z politiky soudržnosti EU. Komise bude s členskými státy spolupracovat na zvýšení povědomí o dostupných možnostech financování a vyzývá členské státy, aby plně využily finanční prostředky z politiky soudržnosti EU k zařazení těchto investic do svých programů po roce 2020. Na investice plynoucí z integrovaných strategií udržitelného rozvoje měst připadá podle návrhu Komise více než 6 % přidělu z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Zajištění větší odolnosti kritické infrastruktury

³¹ Viz také pracovní dokument útvarů Komise – *Good practices to support the protection of public spaces*, 20.3.2019, SWD(2019) 140 final.

³² V rámci Fondu pro vnitřní bezpečnost – policie zveřejnila Komise v roce 2017, 2019 a 2020 výzvy k předkládání projektů, které zlepšují ochranu veřejných prostor, s částkou přesahující 40 milionů EUR, která je určena pro iniciativy vedené zúčastněnými stranami. Fond rovněž podpořil školení a cvičení různých sítí donucovacích orgánů, jež chrání veřejné prostory před terorismem, jako je síť zvláštních zásahových jednotek ATLAS, a zahájení činností v oblasti ochranného bezpečnostního poradenství.

Kritická infrastruktura, včetně dopravních uzlů, elektráren, zdravotnické infrastruktury a čističek odpadních vod, se může také stát potenciálním cílem teroristů. Provozovatelé kritické infrastruktury odpovídají za poskytování služeb, které jsou nezbytné pro uspokojování důležitých společenských potřeb. Tito provozovatelé jsou současně stále více vzájemně závislí a čelí stále složitějšímu rizikovému prostředí. K těmto rizikům patří teroristické útoky, přírodní katastrofy, nehody a zlomyslné výhrůžky. Aby bylo v celé EU zaručeno bezpečné poskytování základních služeb a spolehlivé fungování vnitřního trhu, je důležité zajistit, aby kritičtí provozovatelé základních služeb byli odolní, tj. dostatečně připravení na prevenci nebo zmírnování narušení a následnou obnovu. Komise přijme **soubor opatření**, jejichž cílem je zvýšení odolnosti provozovatelů vůči fyzickým i digitálním rizikům.

Bezpečnost hranic

Na vražedném útoku v Paříži dne 13. listopadu 2015 se podíleli zahraniční terorističtí bojovníci, kteří se tajně vrátili ze Sýrie. To jasně ukazuje ničivé důsledky selhání v oblasti bezpečnosti hranic³³. Podle odhadů vycestovalo do Sýrie a Iráku 50 000 osob, které se připojily k džihádistickým skupinám, včetně 5 000 jedinců z EU, přičemž přibližně třetina z nich se v této oblasti dosud nachází. Aby byla zaručena bezpečnost našich občanů, má zásadní význam to, aby donucovací orgány mohly na vnějších hranicích identifikovat občany EU i třetích zemí, kteří jsou podezřelí z terorismu. Co se týká bezpečnosti hranic, členským státům budou i nadále nápomocny agentury Europol, Frontex a eu-Lisa.

Je nutné posílit fungování schengenského prostoru bez vnitřních hranic. Dne 30. listopadu 2020 uspořádala Komise zasedání schengenského fóra k zahájení inkluzivní politické debaty o vybudování silnějšího Schengenu na základě vzájemné důvěry. To se promítne do schengenské strategie, kterou Komise hodlá předložit v roce 2021 a v níž navrhne způsoby přezkumu Schengenského hraničního kodexu, zlepšení mechanismu hodnocení a posílení správy Schengenu, zvýšení policejní spolupráce a výměny informací a posílení vnějších hranic.

Členské státy by zároveň měly neprodleně dokončit modernizaci správy vnějších hranic v rámci schválených plánů, přičemž cílem je rozvoj nejmodernějšího systému správy hranic³⁴. Navzdory dosaženému pokroku je zapotřebí více práce. Ačkoli členské státy mohou za určitých podmínek uplatnit výjimky, je důležité, aby rychle splnily cíl **systematicky kontrolovat všechny cestující v příslušných databázích** na vnějších hranicích. V polovině roku 2021 vypracuje Komise ve spolupráci s členskými státy **pokyny** s cílem zajistit, aby byly výjimky využívány v omezené míře a aby byly dodržovány nejvyšší bezpečnostní standardy.

Účinnost systematických kontrol závisí na kvalitě a **interoperabilitě informačních systémů EU**³⁵. Nové a modernizované rozsáhlé informační systémy EU³⁶ zvýší bezpečnost a zajistí

³³ Pachatelé listopadových útoků v Paříži byli členy Islámského státu v Sýrii nebo Iráku. [...] V předchozích letech bylo uváděno, že většina zahraničních teroristických bojovníků používá k vycestování své pravé doklady. Jednoznačně však dochází k využívání falešných dokladů, jak tomu bylo u řady osob zapojených do listopadových útoků v Paříži (zpráva Europolu o stavu a vývoji terorismu v Evropské unii, 2016).

³⁴ Zavedení nové IT architektury a interoperability, provádění nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní strážci z roku 2019, rychlé přijetí návrhu týkajícího se prověřování.

³⁵ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Interoperability>. V souladu s Evropským rámcem interoperability: https://ec.europa.eu/isa2/eif_en. Viz COM(2017) 134 final.

³⁶ Schengenský informační systém, Systém vstupu/výstupu, Vízový informační systém, Eurodac, Evropský informační systém rejstříků trestů (jeho část týkající se státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti).

větší účinnost a účelnost kontrol na vnějších hranicích. Interoperabilita umožní okamžitou dostupnost potřebných informací pro příslušníky policie a pohraniční strážce, kteří je potřebují znát. Zásadní význam má **Systém vstupu/výstupu (EES)**³⁷, což je automatizovaný systém pro registraci cestujících ze třetích zemí. Ten pomůže identifikovat všechny státní příslušníky třetích zemí, kteří vstupují na území členských států, a odhalovat podvodné zneužití totožnosti.

Stejně důležitý je i Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS)³⁸, systém povolení vydávaných před cestou cestujícím, na něž se nevztahuje vízová povinnost. Zvláštní **seznam zájmových osob ETIAS** umožní lépe využívat informace o osobách podezřelých z teroristických činností nebo spojených s těmito činnostmi, což členským státům umožní posoudit tyto informace před vydáním cestovních povolení. Kontroly v budoucím centralizovaném systému pro identifikaci členských států, které mají k dispozici informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, (**ECRIS-TCN**)³⁹ umožní navíc ověřit, zda byli určitý státní příslušník třetí země nebo osoba s dvojným občanstvím EU a třetí země odsouzeni za závažnou trestnou činnost v EU a v kterém konkrétním členském státě. Interoperabilita systémů EES, ETIAS a ECRIS-TCN přinese systematictější informace pro příslušníky donucovacích orgánů, pohraniční strážce a migrační úředníky a přispěje k boji proti podvodnému zneužívání totožnosti. Členské státy by proto měly tyto systémy zavést rychle a v plném rozsahu a umožnit jejich interoperabilitu.

Tři nová nařízení o **Schengenském informačním systému (SIS)**, která vstoupila v platnost v prosinci 2018⁴⁰, zavedla řadu opatření ke zlepšení výměny informací, včetně o osobách podezřelých z terorismu. Je důležité, aby členské státy zavedly všechny **nové funkce SIS** co nejrychleji. Členské státy by hlavně měly pro své úředníky, zejména na vnějších hranicích, neprodleně zavést **funkci vyhledávání otisků prstů** v systému automatizované identifikace otisků prstů (AFIS) SIS.

Je rovněž nezbytné, aby byly do SIS zadány **informace o zahraničních teroristických bojovnicích** poskytnuté důvěryhodnými **třetími zeměmi**. Společně s tímto sdělením předkládá Komise posílený mandát agentury Europol a změnu nařízení o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS), jež agentuře Europol umožní vytvářet v SIS po konzultaci s členskými státy zvláštní záznamy. Je naléhavě nutné, aby byl zaveden dobrovolný postup pro zpracování stávajících a budoucích údajů poskytnutých třetími zeměmi a projednaných mezi členskými státy. Členské státy by současně měly být vybízeny k zpřístupnění oběžníků Interpolu týkajících se osob podezřelých z terorismu pro hraniční kontroly v první linii.

Podle nových pravidel by kromě vydávání **zákazů vstupu** na dobu až pěti let měly členské státy v rámci rozhodnutí o navrácení⁴¹ vytvořit v **SIS záznamy** o státních příslušnících třetích zemí, na něž se vztahuje rozhodnutí o navrácení (od roku 2022), a o odepření vstupu a pobytu. Díky tomu budou rozhodnutí o navrácení a zákazy vstupu a pobytu viditelné pro všechny orgány mající přístup do SIS. Členské státy by měly zajistit, aby tyto záznamy

³⁷ Jak je stanoveno v nařízení (EU) 2017/2226, 9.12.2017, Úř. věst. L 327.

³⁸ Jak je stanoveno v nařízení (EU) 2018/1240, 19.9.2018, Úř. věst. L 236, s. 1.

³⁹ Jak je stanoveno v nařízení (EU) 2019/816, 22.5.2019, Úř. věst. L 135, s. 1.

⁴⁰ Nařízení (EU) 2018/1860, nařízení (EU) 2018/1861 a nařízení (EU) 2018/1862.

⁴¹ Směrnice 2008/115/ES. Doba zákazu vstupu může být delší než pět let v případě, představuje-li dotčený státní příslušník třetí země vážné ohrožení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo národní bezpečnosti. Členské státy mohou mimoto přijmout opatření k zákazu vstupu a pobytu uloženého státním příslušníkům třetích zemí pobývajících ve třetí zemi.

obsahovaly rovněž informace o skutečnosti, že státní příslušník třetí země představuje vážné ohrožení bezpečnosti, a o tom, zda se dotyčná osoba zapojila do činností souvisejících s terorismem.

Při identifikaci, prevenci, odhalování a narušení teroristické a jiné závažné trestné činnosti má zásadní úlohu zpracovávání **předběžných informací o cestujících (API)** a údajů ze **jmenné evidence cestujících (PNR)**. V zájmu jednoduššího využívání údajů API, včetně pro účely boje proti terorismu, předloží Komise v roce 2021 návrh na **revizi směrnice o API** a uváží možnost využívání těchto údajů pro boj proti závažné trestné činnosti, ke zvýšení účinnosti při využívání údajů API a ke zlepšení soudržnosti s ostatními nástroji, jako je Systém vstupu/výstupu, Evropský systém pro cestovní informace a povolení a systém PNR.

Použití a analýza údajů PNR představuje nezbytný nástroj v boji proti terorismu a organizované trestné činnosti, a to jak v EU, tak v celosvětovém měřítku. Analýza uchovávaných údajů PNR umožňuje určit dříve neznámé hrozby a donucovacím orgánům poskytuje zpravodajské informace o trestné činnosti, což jim umožňuje odhalit podezřelé vzorce cestování a identifikovat společníky teroristů a pachatelů trestné činnosti. Komise vyzývá členské státy, které tak dosud nečiní, aby shromažďovaly údaje PNR i u letů v rámci EU. Komise se bude nadále zapojovat do postupu usnadňování předávání údajů PNR zcela v souladu s právními požadavky EU, jak objasnil Soudní dvůr v rámci nových norem v oblasti PNR přijatých Mezinárodní organizací pro civilní letectví (ICAO). Zásadní význam má i nadále plné provádění stávajícího rámce PNR a existující dvoustranná spolupráce se třetími zeměmi, jako jsou USA a Austrálie. Od roku 2010, kdy Komise přijala poslední aktualizovanou vnější politiku v oblasti PNR, se zároveň objevují globální trendy a nové skutečnosti⁴², jež budou vzaty v úvahu při **přezkumu vnější strategie EU pro předávání údajů PNR** v příštím roce.

Vzhledem k hrozbě terorismu v letecké dopravě je třeba pokračovat v úsilí o zvýšení ochrany letectví. Komise přezkoumá možnosti vytvoření a provádění evropského právního rámce pro nasazení bezpečnostních pracovníků na letech (členů bezpečnostního doprovodu).

Odstřihnutí teroristů od prostředků k útoku

K odstranění stávajícího nedostatku přijme Komise na základě směrnice o palných zbraních **prováděcí nařízení**, kterým se zavede **systém pro výměnu informací** mezi členskými státy o zamítnutých povoleních k nabytí palné zbraně. To zajistí, aby osoba, které byla z bezpečnostních důvodů v jednom členském státě odepřena možnost získat palnou zbraň, nemohla podat stejnou žádost v jiném členském státě. Tuto činnost doplňuje **akční plán EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi**⁴³. Vnitrostátní kontaktní místa Firearms jsou nezbytná pro rozvoj skutečných znalostí o hrozbě související s palnými zbraněmi, a to zajištěním mezisektorové spolupráce a přeshraniční⁴⁴ výměny operativních a jiných informací. V rámci priority evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) týkající se „palných zbraní“ zveřejní

⁴² Jako je směrnice o PNR a nástroje EU v oblasti ochrany údajů.

⁴³ COM(2020) 608.

⁴⁴ Výrazem „přeshraniční“ se rozumí „přes jakékoli hranice“, přičemž to zahrnuje výslovně také „otázky mající konkrétní dopad na regiony na obou stranách společné vnitřní nebo vnější hranice“.

Komise v roce 2021 srovnávací přehled udávající, jak jednotlivé členské státy pokročily při zřizování těchto kontaktních míst.

Hrozby představované **podomácku vyrobenými výbušninami** jsou nadále vysoké, jak dokládá řada útoků v celé EU⁴⁵. EU vypracovala nejpokročilejší právní předpisy na světě s cílem omezit přístup k **prekurzorům výbušnin**⁴⁶ a odhalovat podezřelé transakce, jež by mohly vést k teroristům vyrábějícím podomácku výbušniny. Je proto zásadní, aby členské státy nová pravidla, která vstoupí v platnost dne 1. února 2021, plně prováděly a prosazovaly. To zahrnuje zajištění toho, aby lidé nemohli obcházet kontroly pořizováním prekurzorů výbušnin on-line.

Nadále je znepokojivé riziko plynoucí z **chemických, biologických, radiologických a jaderných (CBRN) materiálů**⁴⁷. V roce 2017 teroristé hodlali odpálit bombu na palubě australského letadla a vyrobit chemickou zbraň podle návodu poskytnutého Islámským státem⁴⁸. V roce 2018 se terorista v Německu pokusil vyrobit vysoce jedovatý toxin ricin⁴⁹. Potenciální škoda způsobená útokem s použitím CBRN materiálů je extrémně vysoká. Komise považuje za prioritu zejména hrozbu plynoucí z **chemických činitelů**. Komise se inspirovala koncepcí použitou k regulaci přístupu k prekurzorům výbušnin a zkoumá možnost omezení přístupu k některým nebezpečným látkám, přičemž tato práce má být dokončena v roce 2021. V roce 2020 poskytla Komise členským státům různé nástroje⁵⁰, které lze použít k zvýšení **biologické bezpečnosti**, a posoudí způsoby zlepšení spolupráce v boji proti biologickým hrozbám na úrovni EU. Od počátku roku 2021 bude Komise podporovat také společnou akci s osmnácti zeměmi k posílení připravenosti a reakce v oblasti veřejného zdraví v souvislosti s biologickými a chemickými teroristickými útoky a ke zvýšení meziodvětvové spolupráce (zdraví, bezpečnost a civilní ochrana).

Stávající omezující opatření k boji proti terorismu („sankce“) spočívají v zákazu cestování uloženém fyzickým osobám a ve zmrazení majetku a zákazu zpřístupnění finančních prostředků a hospodářských zdrojů fyzickým osobám a subjektům. EU provádí protiteroristické sankce přijaté na úrovni OSN a na podporu boje proti terorismu přijala vlastní sankce⁵¹. Protiteroristické sankce jako takové představují účinný preventivní nástroj zabraňující teroristům v přístupu ke zdrojům a v mobilitě. Stávající režimy sankcí, které jsou dostupné v EU, by proto měly být využívány v co největším rozsahu, včetně prostřednictvím

⁴⁵ K některým těmto ničivým útokům patří útoky v Oslu (2011), Paříži (2015), Bruselu (2016) a Manchesteru (2017). Při útoku s podomácku vyrobenými výbušninami v Lyonu (2019) bylo zraněno třináct lidí.

⁴⁶ Chemické látky, které by mohly být zneužity k výrobě podomácku vyrobených výbušnin. Ty jsou upraveny v nařízení (EU) 2019/1148 o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání, jež se bude používat od 1. února 2021.

⁴⁷ Agentura Europol uvedla, že se v roce 2019 na teroristických internetových fórech a v sociálních médiích nadále objevoval úmysl provést teroristické útoky s použitím CBRN materiálů. Uzavřená internetová fóra byla využívána k debatám o možných způsobech spáchání trestných činů a ke sdílení poznatků prostřednictvím příruček, manuálů, plakátů a infografik obsahujících návody k výrobě a šíření různých činitelů (zpráva agentury Europol o stavu a vývoji terorismu v Evropské unii, 2020).

⁴⁸ <https://www.bbc.com/news/world-australia-49764450>

⁴⁹ <https://www.dw.com/en/cologne-ricin-plot-bigger-than-initially-suspected/a-44319328>

⁵⁰ Např. soubor nástrojů v oblasti zdrojů biologické bezpečnosti, jehož vytvoření financovala Komise. Členským státům byl zpřístupněn dne 19. října 2020 na schůzi poradní skupiny pro CBRN.

⁵¹ Společný postoj 2001/931/SZBP a nařízení Rady (ES) č. 2580/2001; rozhodnutí Rady (SZBP) 2016/1693, nařízení Rady (ES) č. 881/2002 a nařízení Rady (EU) 2016/1686.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ:**Komise:**

- navrhne v roce 2021 schengenskou strategii,
- navrhne závazek EU zlepšit bezpečnost a odolnost měst za účelem prevence a potírání radikalizace a snížení zranitelnosti ve veřejných prostorech,
- pomůže zvýšit fyzickou ochranu bohoslužebných prostor, a to v úzké koordinaci s členskými státy,
- navrhne opatření k posílení odolnosti kritické infrastruktury,
- navrhne revizi směrnice o předběžných informacích o cestujících,
- zřídí systém pro výměnu informací o zamítnutých povoleních pro palné zbraně,
- bude spolu s členskými státy sledovat provádění příslušných právních předpisů a případně podnikne další kroky v rámci řízení o nesplnění povinnosti.

Členské státy se vyzývají, aby:

- rychle odstranily mezery a nedostatky v provádění příslušných právních předpisů,
- zajistily systematické kontroly všech cestujících v příslušných databázích na vnějších hranicích,
- pořizovaly v SIS záznamy o podezřelých zahraničních teroristických bojovnících,
- neprodleně zavedly v systému automatizované identifikace otisků prstů SIS funkci vyhledávání otisků prstů,
- rychle zavedly systémy EES, ETIAS a ECRIS-TCN a umožnily jejich interoperabilitu,
- posílily chemickou a biologickou bezpečnost.

4. REAKCE

Poté, co došlo k teroristickému útoku, je nutné neprodleně jednat, aby se minimalizoval jeho dopad a umožnilo rychlé vyšetření a stíhání pachatelů. Žádný členský stát toto nemůže učinit samostatně. Zapotřebí je spolupráce jak na evropské, tak na mezinárodní úrovni.

Operativní podpora: posílení agentury Europol

Agentura Europol a její Evropské centrum pro boj proti terorismu mají zásadní význam pro činnost EU v oblasti boje proti terorismu. Operativní podpora poskytovaná touto agenturou se v minulých letech zvýšila pětinašobně (ze 127 operativních případů podpořených v roce 2016 na 632 případů v roce 2019). Evropské centrum pro boj proti terorismu se nyní účastní každého významného protiteroristického vyšetřování v EU. V rámci legislativní iniciativy k **posílení mandátu agentury Europol** musíme Europolu umožnit, aby **účinně spolupracoval se soukromými stranami**. Teroristé zneužívají přeshraniční služby společností k náboru stoupenců, k plánování a provádění útoků a k šíření propagandy podněcující k dalším útokům. Mnoho společností chce sdílet údaje, nemusí však

vědět s kým, jelikož nemusí být jasné, které členské státy jsou příslušné pro stíhání konkrétního trestného činu. Agentura Europol má nejuvhodnější předpoklady k odstranění tohoto nedostatku a k tomu, aby byla místem prvního kontaktu pro určení a předání příslušných důkazů orgánům dotčených členských států.

Europol musí být také schopen podporovat vnitrostátní protiteroristická vyšetřování prostřednictvím **analýzy velkých a složitých souborů údajů** („dat velkého objemu“). Přitom naváže na úspěšnou spolupráci Europolu s pracovní skupinou *Fraternité* na podporu francouzských a belgických orgánů při vyšetřování pařížských útoků v listopadu 2015 a útoků v Bruselu v březnu 2016⁵². Posílení úlohy Europolu v oblasti **výzkumu a inovací** pomůže vnitrostátním orgánům používat v boji proti hrozbě terorismu moderní technologie. Pomocí nových technologií teroristé tají svou totožnost, skrývají obsah své komunikace a tajně přemisťují nelegální zboží a prostředky. Proto musíme zvýšit operativní podporu Europolu pro dešifrování, přičemž je nutno plně dodržovat právo Unie.

Spolupráce při prosazování práva

K posílení přeshraniční spolupráce navrhne Komise koncem roku 2021 „**kodex policejní spolupráce**“ EU. Tím se propojí různé nástroje EU v oblasti operativní spolupráce při prosazování práva a vytvoří soudržný a moderní konsolidovaný právní režim EU, který také usnadní přeshraniční spolupráci v boji proti terorismu. Tento návrh rovněž zhodnotí stávající pokyny Rady a nejpokročilejší dvoustranné nebo mnohostranné dohody, které jsou v platnosti mezi členskými státy⁵³.

Komise bude nadále podporovat činnosti různých **sítí donucovacích orgánů**. Tyto činnosti zahrnují například společná školení a cvičení, rozvoj kanálů a kapacit pro přeshraniční komunikaci a operace a lepší sdružování zdrojů, jež lze mobilizovat během incidentů. Komise bude nadále podporovat a zajišťovat udržitelnost **sítě zvláštních zásahových jednotek ATLAS** z členských států EU, jejímž cílem je zlepšení policejní reakce při přeshraničních protiteroristických operacích.

V rámci **programů přeshraniční spolupráce Interreg** podpořil Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) spolupráci mezi policií a ostatními bezpečnostními službami v regionech při vnitřních hranicích. V programovém období 2021–2027 může tato podpora pokračovat a z EFRR mohou rovněž být financována opatření v oblasti správy hranic a řízení migrace, jako je hospodářská a sociální integrace státních příslušníků třetích zemí, včetně osob požívajících mezinárodní ochrany.

Komise bude rovněž prosazovat meziodvětvovou spolupráci s ostatními důležitými aktéry v oblasti první reakce, například se složkami nasazenými v rámci **mechanismu civilní ochrany Unie**, které mohou hrát důležitou úlohu při reakci na závažné incidenty, jež mohou přetížit vnitrostátní kapacity, jako jsou teroristické útoky nebo chemické, biologické, radiologické či jaderné incidenty.

Posílení výměny informací

⁵² Pracovní skupina *Fraternité* analyzovala 19 terabytů informací s cílem blíže prověřit mezinárodní vazby teroristů, a to analýzou záznamů o komunikaci a finančních, internetových a forenzních záznamů. Zpracování rozsáhlých a složitých údajů Europolem přineslo 799 zpravodajských informací.

⁵³ K návrhu se připojí posouzení dopadů a v souvislosti s ním se uskuteční konzultace s členskými státy, zeměmi přidruženými k Schengenu a příslušnými orgány EU.

Za účelem prevence, vyšetřování a stíhání teroristických a jiných trestných činů potřebují donucovací orgány přístup k příslušným informacím v příhodné době. Stávající **prümská rozhodnutí**⁵⁴ měla zásadní význam pro to, aby si členské státy mohly vyměňovat údaje o otiscích prstů, DNA a určité údaje o registraci vozidel. Vzhledem k vývoji v technické, forenzní a operativní oblasti a v oblasti ochrany údajů je však třeba prümská rozhodnutí aktualizovat a bylo by možné je dále rozšířit, tak aby členské státy lépe podporovala při vyšetřování trestné a teroristické činnosti. V roce 2021 navrhne Komise revizi prümských rozhodnutí s cílem posoudit, jak je lze přizpůsobit stávajícím i budoucím operativním potřebám donucovacích orgánů, a sladit tato rozhodnutí s právním rámcem EU v oblasti ochrany údajů.

Agentury v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (jako je Europol, Eurojust a Frontex) budou muset v boji proti terorismu posílit svou koordinaci. Společně s členskými státy by s ohledem na jejich příslušné povinnosti měly být určeny spojující prvky a prováděna řešení v zájmu účinného přístupu na úrovni EU. Komise za tímto účelem předloží zvláštní návrhy, zejména k zavedení účinného mechanismu pro výměnu informací v protiteroristických případech, jehož součástí by měla být digitální platforma pro spolupráci společných vyšetřovacích týmů, a k rychlejšímu provádění systému výskyt shody / bez výskytu shody mezi Europolem a Eurojustem pro určování spojitostí mezi jejich údaji. V rámci posíleného mandátu Europolu navrhuje Komise rovněž zavedení systému výskyt shody / bez výskytu shody mezi Europolem a Úřadem evropského veřejného žalobce (EPPO). Cílem navíc zůstává rozšíření mandátu Úřadu evropského veřejného žalobce na přeshraniční teroristické trestné činy.

Nedávná série útoků zdůraznila význam spolehlivé analýzy hrozby, kterou představují **osoby považované za teroristy nebo násilné extremisty**. Komise podporuje Radu v její práci, kterou tato instituce nedávno vymezila⁵⁵. Zapotřebí jsou pravidelnější strategická jednání o tomto tématu, lepší vzájemné pochopení a povědomí o vnitrostátních koncepcích, jakož i **usnadnění výměny informací**, pokud jde o vkládání příslušných informací do **informačních systémů EU**. Pravidelná strategická komunikace by měla zahrnovat výměny informací o praktických nástrojích, jako jsou posouzení rizik, a jejich vyhodnocení.

Ačkoli větší výměna informací mezi členskými státy EU je naprostou nutností, nepostačuje vždy k účinnému řešení globálních hrozeb. Klíčovou složkou účinné reakce na hrozby je proto mezinárodní spolupráce. Významnou úlohu při výměně informací, zajišťování důkazů a informací důležitých pro vyšetřování z jurisdikcí mimo EU hrají dvoustranné dohody s klíčovými partnery. V tomto ohledu plní důležitou úlohu **Interpol**, Mezinárodní organizace kriminální policie. Navzdory dlouhodobé spolupráci mezi EU a Interpolem existují oblasti, v nichž je třeba spolupráci navázat nebo posílit. Interpol je klíčovým partnerem v boji proti terorismu, například kvůli svým znalostem týkajícím se zahraničních teroristických bojovníků. To zahrnuje například jeho činnost při sběru informací z bojiště a zabránění neodhaleným překročením hranic. U řady orgánů EU existuje při plnění jejich úkolů operativní potřeba přístupu k databázím Interpolu. Aby se umožnil tento přístup v souladu s požadavky právních předpisů EU, připravuje Komise vhodné nástroje pro **sjednání dohody o spolupráci mezi EU a Interpolem**.

⁵⁴ Rozhodnutí Rady 2008/615/SVV o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti a rozhodnutí Rady 2008/616/SVV o provádění rozhodnutí 2008/615/SVV.

⁵⁵ V příslušné části závěrů Rady o vnitřní bezpečnosti, které Rada pro spravedlnost a vnitřní věci přijala dne 4. prosince, a v podrobných závěrech dohodnutých Pracovní skupinou pro terorismus a schválených výborem COSI dne 19. listopadu.

Podpora vyšetřování a stíhání

Finanční zpravodajské jednotky hrají zásadní roli při odhalování financování terorismu, neboť od nejrůznějších finančních a nefinančních institucí dostávají zprávy o podezřelých transakcích, které analyzují společně s jinými důležitými informacemi, než předají výsledky své analýzy donucovacím orgánům nebo státním zástupcům. Komise uváží, jak zlepšit jejich analytickou kapacitu zřízením **koordinálního a podpůrného mechanismu EU pro finanční zpravodajské jednotky**⁵⁶.

Zásadní význam má **finanční vyšetřování**, které sleduje stopu peněz a identifikující dříve neznámé společníky. Na podporu finančních vyšetřovatelů, k usnadnění jejich přeshraniční činnosti a k posílení účinnosti finančního vyšetřování v případech terorismu jsou zapotřebí nové struktury. Komise navrhuje zřídit **sít' finančních vyšetřovatelů pro boj s terorismem**. Tato síť by podpořila výměnu informací o vyšetřovacích metodách a zkušenostech s finančním vyšetřováním, přičemž by zohlednila práci vnitrostátních finančních zpravodajských jednotek. Síť by měla zahrnovat Europol a jeho evropské centrum pro finanční a hospodářskou trestnou činnost, měla by spolupracovat se sítí úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti a přispět ke zlepšení analýzy prováděné vyšetřovateli, k lepšímu pochopení trendů a nově se objevujících rizik a k zvýšení kapacity.

Při vyšetřování případů financování terorismu a širších teroristických sítí potřebují vyšetřovatelé přístup k **informacím o bankovních účtech**. Komise zdůraznila, že je nutné, aby finanční zpravodajské jednotky a donucovací orgány měly rychlý přeshraniční přístup k vnitrostátním informacím o bankovních účtech v jiných členských státech⁵⁷. Toho by se mohlo dosáhnout propojením centralizovaných registrů bankovních účtů, které Komise pokládá za proveditelné⁵⁸. Reagovalo by to rovněž na výzvu Rady, aby Komise uvážila zlepšení právního rámce pro propojení vnitrostátních centralizovaných mechanismů⁵⁹. V roce 2021 hodlá Komise navrhnout právní předpisy k dosažení tohoto propojení a vytvoření **propojených registrů bankovních účtů**. Komise uváží možnost přístupu k tomuto registru ze strany donucovacích orgánů a úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti na základě posouzení dopadů, včetně dopadů na základní práva, a při plném respektování zásady proporcionality⁶⁰. To posílí přeshraniční spolupráci. V roce 2021 Komise také znovu posoudí hrozby a slabá místa v souvislosti se zahraničním financováním terorismu a shromažďováním a převáděním finančních prostředků prostřednictvím **neziskových organizací**⁶¹, přičemž zohlední nejnovější vývoj v této oblasti.

Program sledování financování terorismu⁶² se stal zdrojem významných zpravodajských informací, které pomohly vyšetřit a odhalit plánované teroristické útoky a sledovat osoby, které za nimi stojí⁶³. Dohoda EU a USA o Programu sledování financování terorismu týkající se výměny finančních informací poskytuje donucovacím orgánům v USA a EU účinný nástroj v boji proti terorismu a obsahuje záruky, které zajišťují ochranu soukromí občanů EU.

⁵⁶ Jak se navrhuje v akčním plánu pro předcházení praní peněz ze dne 7. května 2020, C(2020) 2800 final.

⁵⁷ Akční plán pro předcházení praní peněz ze dne 7. května 2020, C(2020) 2800 final.

⁵⁸ COM(2019) 273 final.

⁵⁹ Závěry Rady z června 2020 o posílení finančního vyšetřování, dokument Rady 8927/20.

⁶⁰ Viz také COM(2020) 605 final.

⁶¹ Předchozí posouzení se uskutečnila v rámci nadnárodního posouzení rizik, které Komise provedla v roce 2019, COM(2019) 370 a ve sdělení Komise nazvaném „Prevence a potírání financování terorismu prostřednictvím posílené spolupráce na vnitrostátní úrovni a zvýšené transparentnosti neziskového sektoru“, KOM(2005) 620.

⁶² Úř. věst. L 195, 27.7.2010, s. 5.

⁶³ COM(2013) 843 final.

Další společný přezkum dohody se uskuteční v roce 2021.

V současnosti zahrnuje značná část **vyšetřování** týkajících se všech forem trestné činnosti a terorismu **zašifované informace**. Šifrování je v digitálním světě nezbytné k ochraně digitálních systémů a transakcí. Představuje důležitý nástroj pro ochranu kybernetické bezpečnosti a základních práv, včetně svobody projevu, soukromí a ochrany osobních údajů. Zároveň je mohou využít také pachatelé jako bezpečný kanál, kde mohou zatajit svou činnost před donucovacími a justičními orgány. Komise bude s členskými státy spolupracovat na určení možných právních, provozních a technických **řešení pro zákonný přístup** a podpoří koncepci, která zachová účinnost šifrování při ochraně soukromí a bezpečnosti komunikací, přičemž umožní účinně reagovat na trestnou činnost a terorismus.

Jak uznali ministři EU ve svém společném prohlášení ze dne 13. listopadu 2020⁶⁴, podstatná je **dostupnost digitálních důkazů a přístup k nim**. Je nezbytný jednoznačný a spolehlivý rámec pro včasný **přeshraniční přístup k elektronickým důkazům** a informacím důležitým pro vyšetřování, neboť digitální důkazy jsou zapotřebí přibližně v 85 % všech trestních vyšetřování. Komise vyzývá Evropský parlament a Radu EU, aby zajistily rychlý a spolehlivý přístup orgánů k elektronickým důkazům, a to **urychleným přijetím návrhů týkajících se elektronických důkazů**. Mimoto je důležité, aby všechny členské státy bez zbytečných prodlev zajistily připojení k **digitálnímu systému výměny elektronických důkazů**. Komise má v úmyslu stanovit budoucí rozsah tohoto systému v legislativním návrhu týkajícím se digitalizace postupů justiční spolupráce⁶⁵.

EU potřebuje také důkladná pravidla pro **spolupráci s mezinárodními partnery** při vyšetřování v digitálním prostředí. Mezinárodní rámec pro tuto spolupráci představuje budapeštská Úmluva o počítačové kriminalitě. Komise se také všemožně vynasnaží ukončit počátkem roku 2021 jednání o aktualizovaném rámci pro tuto úmluvu (druhý dodatkový protokol), který řeší výzvy související se současnými trestnými činy, jež jsou prováděny kybernetickými prostředky, včetně terorismu, prostřednictvím nástrojů pro novou a posílenou spolupráci s potřebnými zárukami týkajícími se ochrany základních práv. Komise co nejrychleji pokročí v jednáních o dohodě EU a USA o přeshraničním přístupu k elektronickým důkazům, přičemž současně zajistí, aby byl výsledek jednání slučitelný s vnitřními pravidly Unie týkajícími se elektronických důkazů.

Pro **stíhání** jsou nanejvýš důležité také **důkazy z bojiště**, a to zejména informace objevené a získané ozbrojenými silami během bojových operací nebo soukromými stranami v oblasti konfliktů. Komise bude členské státy nadále podporovat při využívání informací z bojiště k identifikaci, odhalení a stíhání vracejících se zahraničních teroristických bojovníků, a to stanovením osvědčených postupů⁶⁶, výměnou informací, jakož i případným financováním projektů. Komise a Evropská služba pro vnější činnost zejména budou nadále podporovat a posilovat spolupráci s klíčovými třetími zeměmi, jako jsou Spojené státy, včetně výměny informací a zajištění začlenění informací z bojiště do evropské bezpečnostní architektury a sítí.

⁶⁴ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/13/joint-statement-by-the-eu-home-affairs-ministers-on-the-recent-terrorist-attacks-in-europe/>

⁶⁵ Viz pracovní program Komise na rok 2021.

⁶⁶ Memorandum Eurojustu z roku 2020 týkající se důkazů z bojiště: <https://www.eurojust.europa.eu/battlefield-evidence-increasingly-used-prosecute-foreign-terrorist-fighters-eu>

Pro zajištění přístupu k digitálním důkazům a informacím důležitým pro vyšetřování se členské státy spoléhají na **rámce pro uchovávání údajů** na ochranu národní a veřejné bezpečnosti a při vedení trestního vyšetřování. Nedávné rozsudky Soudního dvora týkající se uchovávání údajů⁶⁷ sice potvrdily, že právo Unie vylučuje obecné a nerozlišené uchovávání údajů, určily však některé situace, kdy **je uchovávání přípustné**, a to na základě jasných a přiměřených povinností stanovených v právních předpisech a s výhradou přísných hmotněprávních a procesních záruk⁶⁸. Ve svém nedávném společném prohlášení⁶⁹ ministři vnitra EU zdůraznili význam navrzení dalšího postupu k uchovávání údajů pro účely boje proti trestné činnosti. Komise posoudí dostupné možnosti zajištění toho, aby bylo možno identifikovat a sledovat teroristy a jiné pachatele trestné činnosti, při současném dodržování práva Unie, jak ho vykládá Soudní dvůr.

Důležitý aspekt reakce trestního soudnictví na terorismus představuje zvýšení kapacit členských států v oblasti vyšetřování a shromažďování důkazů. Komise také posoudí, zda jsou potřeba pravidla týkající se přeshraničního používání důkazů v trestním řízení. Mimoto je nutné určit možné vazby mezi soudními řízeními (vyšetřování a stíhání) v případech terorismu v členských státech. Za tímto účelem zřídil Eurojust v roce 2019 **justiční rejstřík pro boj proti terorismu**. Rejstřík by se měl stát aktivním nástrojem při zajišťování koordinace v přeshraničních soudních řízeních proti teroristům a Eurojust by měl mít k dispozici dostatečné prostředky. Za tímto účelem přijme Komise v roce 2021 **legislativní návrh ke zlepšení výměny informací a koordinace v soudních řízeních v přeshraničních věcech týkajících se terorismu**, aby byla tato výměna bezpečná a účinná a umožňovala Eurojustu včas reagovat.

Posílená podpora pro oběti terorismu

Důležitou součástí reakce na terorismus je zajištění toho, aby se obětem terorismu dostalo potřebné podpory, ochrany a uznání. EU přijala důkladný soubor pravidel pro podporu a ochranu **práv obětí**, a to včetně obětí terorismu⁷⁰. Směrnice o odškodnění z roku 2004⁷¹ navíc vyžaduje, aby členské státy zavedly vnitrostátní systémy odškodnění, a to i pro oběti terorismu.

V lednu 2020 zřídila Komise **odborné centrum EU pro oběti terorismu** jako dvouletý pilotní projekt⁷². Centrum napomáhá členským státům a vnitrostátním organizacím na podporu obětí při uplatňování pravidel EU a vydává pokyny, zajišťuje vzdělávací činnosti a slouží jako centrum odborných znalostí. Do konce roku 2021 bude posouzena potřeba jeho zachování. Přezkoumáno bude rovněž jeho případné začlenění do budoucího znalostního centra EU pro prevenci radikalizace. V červnu 2020 přijala Komise svou první **strategii EU**

⁶⁷ Rozsudek ve věci *Privacy International*, C-623/17 a ve spojených věcech *Quadrature du Net a.o.*, C-511/18, C-512/18 a C-520/18 ze dne 6. října 2020.

⁶⁸ Tamtéž. Patří sem možnost obecného uchovávání provozních a lokalizačních údajů na ochranu před závažným ohrožením národní bezpečnosti, které je skutečné a aktuální nebo předvídatelné, cílené uchovávání provozních a lokalizačních údajů na základě osobních a zeměpisných kritérií pro účely boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti, obecné uchovávání IP adres přidělených zdroji komunikace po omezenou dobu a pro účely boje proti závažné trestné činnosti a obecné uchovávání údajů o totožnosti uživatelů pro účely boje proti trestné činnosti obecně.

⁶⁹ Společné prohlášení ministrů vnitra EU k nedávným teroristickým útokům v Evropě: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/13/joint-statement-by-the-eu-home-affairs-ministers-on-the-recent-terrorist-attacks-in-europe/>

⁷⁰ Patří sem směrnice 2012/29/EU o právech obětí týkající se práv všech obětí všech trestných činů a směrnice (EU) 2017/541 o boji proti terorismu, která příměji reaguje na zvláštní potřeby obětí terorismu.

⁷¹ Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodňování obětí trestných činů.

⁷² https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_en

v oblasti práv obětí (2020–2025)⁷³. Strategie věnuje zvláštní pozornost nejzranitelnějším obětem, včetně obětí terorismu. Ke zlepšení spolupráce a koordinace s ohledem na oběti terorismu by členské státy měly zřídit **vnitrostátní jednotná kontaktní místa pro oběti terorismu**⁷⁴. V rámci strategie posoudí Komise stávající pravidla EU týkající se práv obětí a v případě potřeby navrhne v roce 2022 legislativní změny. Komise také posoudí, jak zlepšit přístup obětí k odškodnění, včetně obětí terorismu v přeshraničních situacích, které mají pobyt v jiném členském státě, než je členský stát, v němž došlo k teroristickému útoku. Komise si oběti každoročně připomíná během Evropského dne památky obětem terorismu, aby ukázala jednotu a odolnost proti terorismu v naší společnosti.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ

Komise:

- navrhne revizi průmských rozhodnutí,
- vytvoří síť finančních vyšetřovatelů pro boj proti terorismu s cílem zlepšit přeshraniční finanční vyšetřování,
- podpoří členské státy při využívání informací z bojiště k identifikaci, odhalování a stíhání vracejících se zahraničních teroristických bojovníků,
- navrhne mandát k sjednání dohody o spolupráci mezi EU a Interpolem,
- podpoří oběti terorismu, včetně prostřednictvím odborného centra EU pro oběti terorismu.

Evropský parlament a Rada se vyzývají, aby:

- neprodleně přijaly návrhy týkající se elektronických důkazů k zajištění rychlého a spolehlivého přístupu orgánů k elektronickým důkazům,
- posoudily návrh na revizi mandátu Europolu.

5. POSÍLENÍ MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V RÁMCI VŠECH ČTYŘ PILÍŘŮ

Ke zvýšení bezpečnosti uvnitř EU jsou nezbytná partnerství pro boj proti terorismu, včetně úzké spolupráce se zeměmi v sousedství EU. Rada vyzvala k dalšímu posílení vnější spolupráce EU v oblasti boje proti terorismu se zaměřením na západní Balkán, severní Afriku a Blízký východ, oblast Sahelu, Africký roh a další africké země, v nichž narůstá teroristická činnost, a hlavní regiony v Asii. Tato spolupráce může členským státům pomoci v jejich snaze o eliminaci teroristické činnosti, jakož i při spolupráci v boji proti teroristickým organizacím na celosvětové úrovni. V tomto ohledu je při usnadňování spolupráce a podporování budování kapacit zásadní podpora ze strany sítě odborníků na boj proti terorismu / bezpečnost v delegacích EU.

Klíčový význam v boji proti terorismu má spolupráce s **partnery ze západního Balkánu**, včetně prostřednictvím příslušných agentur EU. Nezbytné je úplné provedení společného

⁷³ COM(2020) 258 final.

⁷⁴ V souladu se závěry Rady o obětech terorismu ze dne 4. června 2018 (9719/18).

akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu⁷⁵, včetně hlubšího začlenění tohoto regionu do činností sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci. Komise bude i nadále upřednostňovat spolupráci v oblasti policejní a justiční spolupráce. Důležitý je také boj proti financování terorismu a ochrana občanů a infrastruktury⁷⁶. Spolupráce s partnery ze západního Balkánu v oblasti palných zbraní se v nadcházejících letech zvýší, a to v důsledku jejich většího zapojení do priority evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT), která se týká se palných zbraní. Komise bude partnery ze západního Balkánu, Ukrajinu a Moldavsko také dále finančně podporovat při provádění akčního plánu EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi.

Spolupráce s prioritními zeměmi **jižního sousedství** by se měla dále zvýšit v zájmu posílení opatření pro předcházení a potírání terorismu, včetně praní peněz a financování terorismu, jakož i na ochranu veřejných prostor a k posílení právního státu. Země v jižním Středomoří představují pro EU prioritu rovněž při rozvoji policejní spolupráce, a to vzhledem k zeměpisné blízkosti a společným bezpečnostním hrozbám. Komise je pověřena sjednáním mezinárodních dohod s Alžírskem, Egyptem, Izraelem, Jordánskem, Tuniskem, Marokem a Libanem za účelem výměny osobních údajů s Europelem v rámci terorismu a závažné organizované trestné činnosti. Komise navíc v současnosti požaduje od Rady zmocnění k zahájení jednání s deseti⁷⁷ třetími zeměmi ohledně spolupráce mezi Eurojustem a těmito třetími zeměmi v zájmu účinné reakce na terorismus. Komise dále rozšíří spolupráci s klíčovými zeměmi v oblasti subsaharské Afriky a v Asii v hlavních oblastech v rámci strategie.

EU by měla zejména zintenzivnit spolupráci v otázkách souvisejících s terorismem s příslušnými orgány OSN, jako je Úřad OSN pro boj proti terorismu (UNOCT), jakož i s jinými organizacemi, například OBSE nebo Radou Evropy.

Komise a ESVČ prohloubí také spolupráci s **mezinárodními organizacemi**, jako je NATO, Interpol, Finanční akční výbor (FATF) a Globální fórum pro boj proti terorismu, a s klíčovými strategickými partnery, například Spojenými státy, Kanadou a Novým Zélandem, jakož i s celosvětovou koalicí proti Dá'iš s cílem sdílet zkušenosti, podporovat užší spolupráci, včetně výměny informací o úloze internetu a sociálních médií, a posílit kapacity v oblasti výzkumu souvisejícího s prevencí. V celosvětovém měřítku bude EU nadále podporovat občanskou společnost a aktéry na místní úrovni a v rámci komunit při rozvíjení reakcí k ochraně zranitelných osob a na podporu odolných společností.

Nedílnou součástí úsilí EU v boji proti terorismu a násilnému extremismu k posílení stability a na ochranu evropských bezpečnostních zájmů bude i nadále tvořit přístup EU k vnější bezpečnosti v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP). Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředseda Komise s podporou ESVČ bude hrát nadále hlavní roli při posilování strategické a operativní spolupráce se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, přičemž bude plně využívat vnějších nástrojů, jako jsou dialogy na vysoké

⁷⁵ Společný akční plán pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu, ze dne 5. října 2018: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

⁷⁶ [Sdělení s názvem „Přesvědčivá perspektiva rozšíření pro západní Balkán a větší angažovanost Unie v tomto regionu“](#), COM(2018) 65, s 10; <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/10/23/joint-press-statement-eu-western-balkans-ministerial-forum-on-justice-and-home-affairs/> a také https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

⁷⁷ Alžírsko, Arménie, Bosna a Hercegovina, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Tunisko a Turecko.

úrovni pro boj proti terorismu, síť odborníků na boj proti terorismu / bezpečnost v delegacích EU a případně mise a operace v rámci SBOP.

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ:

Komise a případně vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředseda Komise:

- zintenzivní spolupráci s partnery ze západního Balkánu v oblasti palných zbraní,
- sjedná mezinárodní dohody se zeměmi jižního sousedství za účelem výměny osobních údajů s Europolem,
- posílí spolupráci s mezinárodními organizacemi,
- zvýší strategickou a operativní spolupráci s ostatními regiony, jako je oblast Sahelu a Africký roh, s jinými africkými zeměmi a hlavními regiony v Asii.

Evropský parlament a Rada se vyzývají, aby:

- schválily zahájení jednání se zeměmi jižního sousedství za účelem možné spolupráce s Eurojustem.

ZÁVĚRY

Hrozba terorismu je reálná, vážná a bohužel stálá, což vyžaduje obnovené a trvalé odhodlání vzájemně spolupracovat, abychom mohli této hrozbě čelit. V boji proti terorismu, který se snaží rozdělovat, musíme být jednotní. Tato protiteroristická agenda pro EU stanoví další postup.

Za účelem provádění a koordinace této činnosti ustanoví Komise **protiteroristického koordinátora**, jehož úkolem bude koordinovat různé oblasti politiky a financování EU v oblasti boje proti terorismu v rámci Komise, včetně spolupráce a koordinace s členskými státy, ve spolupráci s protiteroristickým koordinátorem EU v Radě, jakož i s příslušnými agenturami EU a s Evropským parlamentem.

Naší nejsilnější ochranou před hrozbou terorismu jsou základy naší Unie založené na začleňování a právech. Inkluzivní a vstřícná společnost, která plně respektuje práva všech, je společností, v níž jsou radikalizace a nábor pro teroristy obtížnější. Společně musíme prosazovat a posilovat své demokratické a základní hodnoty a hájit je proti těm, kteří se je snaží oslabit. Za tímto účelem musíme investovat do sociální soudržnosti, vzdělávání a inkluzivních společností, v nichž každý vnímá, že je respektována jeho identita a že plně patří do společenství jako celku.

Tato protiteroristická agenda pro EU navazuje na stávající politiky a nástroje a posílí rámec EU s cílem dále zlepšit předvídání hrozeb a rizik, prevenci radikalizace a násilného extremismu, ochranu osob a infrastruktury, včetně prostřednictvím bezpečnosti vnějších hranic, a účinnou reakci po útocích.

Ačkoli je v této agendě oznámena řada nových opatření, zásadní význam má jejich provádění a prosazování, a proto je třeba vyvíjet společné úsilí, aby toto bylo zajištěno, od rychlého přijetí a uplatňování právního rámce po urychlení dopadů opatření v praxi. Komise bude spolupracovat s členskými státy, dále informovat Evropský parlament, Radu a zúčastněné

strany a zapojí je do všech příslušných činností při provádění protiteroristické agendy pro EU.